

5 mei 2023

Gespreksnotitie Vereniging voor Vrouw en Recht Clara Wichmann

Ten behoeve van Rondetafelgesprek Wet seksuele misdrijven op 10 mei 2023.

De Vereniging voor Vrouw en Recht Clara Wichmann (VVR) is verheugd dat de huidige zedenwet wordt aangepast en in overeenstemming wordt gebracht met internationale mensenrechtenverplichtingen. De VVR benadrukt het belang van spoedige en zorgvuldige implementatie van de nieuwe wet.

Op 10 oktober 2022 stuurde minister Yeşilgöz-Zegerius het wetsvoorstel Wet seksuele misdrijven naar de Tweede Kamer. Met de voorgestelde wijziging van de wet worden onvrijwillige seksuele handelingen voortaan strafbaar gesteld. Dwang, geweld en bedreiging zijn niet langer vereist om te komen tot een veroordeling. De VVR benadrukte al in eerdere adviezen het belang van wetgeving die is gebaseerd op het concept van instemming,¹ en staat dan ook positief tegenover deze ontwikkeling. Met de introductie van de nieuwe delictsvormen van aanranding en verkrachting komt het concept van instemming centraal te staan en wordt de wet in overeenstemming gebracht met artikel 36 van het Verdrag van Istanbul.

Naar aanleiding van onder meer gesprekken met ervaringsdeskundigen op het gebied van seksuele misdrijven heeft de minister besloten om het wetsvoorstel verder aan te passen om slachtoffers beter te beschermen. De voorgestelde wijziging houdt in dat de bijzondere verjaringsregeling voor seksuele misdrijven wordt verruimd, zodat zowel schuld- als opzetverkrachting niet meer verjaren en slachtoffers ook na het verstrijken van een lange tijd aangifte kunnen doen. Daarnaast kunnen slachtoffers van alle delictsvormen van verkrachting in de toekomst aanspraak maken op een tegemoetkoming uit het Schadefonds Geweldsmisdrijven. De VVR ondersteunt deze wijzigingen. Al in een eerder stadium gaf de VVR aan dat door de verjaringsregeling alleen van toepassing te verklaren op gekwalificeerde opzetverkrachting, zoals de minister oorspronkelijk van plan was, geen recht wordt gedaan aan het perspectief van de slachtoffers.

Het ministerie van Justitie en Veiligheid is gestart met een ketenbreed implementatietraject om ervoor te zorgen dat de organisaties die met de Wet seksuele misdrijven zullen werken, zoals het Openbaar Ministerie en de politie, in staat zijn om deze wet vanaf de inwerkingtreding uit te voeren. De minister heeft aangegeven dat zij samen met de betrokken organisaties alles op alles zet om ervoor te zorgen dat de wet in 2024 in werking kan treden. De VVR benadrukt het belang van spoedige doch zorgvuldige implementatie van de wet, en dringt erop aan dat het ministerie zich er samen met betrokken partners voor blijft inzetten dat de wet na inwerkingtreding op de juiste wijze kan worden uitgevoerd.

¹ VVR reactie op voorontwerp Wet Seksuele Misdrijven, 15 augustus 2020, https://www.vrouwenrecht.nl/wp-content/uploads/VVR_Reactie_seksuele-misdrijven_internetconsultatie.pdf.

Tot slot benadrukt de VVR dat de overheid zowel op basis van het Verdrag van Istanbul als op basis van het VN-Vrouwenverdrag de verplichting heeft om te zorgen dat genderstereotypen en mythes over mannelijke en vrouwelijke seksualiteit geen rol spelen bij de vervolging van seksuele misdrijven. Het implementatietraject bij de nieuwe wetgeving dient daarom scholing over gendersensitiviteit en de schadelijke gevolgen van genderstereotypen te omvatten. Ook in de maatschappij in bredere zin is het doorbreken van dergelijke genderstereotypering noodzakelijk. We vragen de overheid om zich hier blijvend voor in te zetten.